

ХАРИЗМА ОРАТОРА – ЛІДЕРА СУСПІЛЬСТВА

Руссу Д.П., russudima889@gmail.com

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Загострення суспільно-політичної ситуації в Україні на тлі кризових процесів в економіці, ускладнення механізмів її функціонування, динамічних змін виробничих технологій, загострення конкуренції, глобалізаційних та ряду інших процесів обумовило значне зростання інтересу науковців і суспільства в цілому до харизматичного лідерства. Вирішення багатьох сучасних проблем нерідко пов'язується з діяльністю наділених особливими рисами й здібностями лідерів харизматичних особистостей, - здатних чітко визначити шляхи подолання кризових явищ, мобілізувати й повести за собою послідовників. У зв'язку з цим край актуальним виглядає аналіз основних концепцій пояснення харизматичного лідерства та його місця і ролі в управлінні.

«Харизма» з грецької перекладається як «дар», «милість». В Античну епоху воно зазвичай вживалося в значенні «Дар богів». У нашому контексті - це особливі риси й здібності, якості обраних богами людей, які вражали своєю надзвичайністю інших. Відтак, вони безмежно довіряли харизматичним лідерам й беззастережно підкорялися їх волі, слідували за ними [3, с. 20].

Давньогрецьку традицію підхопило християнство, в лоні якого й сформувалась «релігійна» концепція харизми. Її прихильники вважали, що харизматичні лідери дійсно володіють особливими екстраординарними якостями, які даровані їм «зверху». По-друге, їх дії оцінюються відповідно до моральних, етичних, соціальних та інших критеріїв. За ними лідерів поділяють на справжніх харизматиків, здатних підвищити силу волі підвладних їх впливові людей й стимулювати їх до самореалізації, і «псевдохаризматичних», які лише насолоджуються своєю «гіпнотичною» владою над людьми [3, с. 112].

Харизма - це влада, яка побудована не на логіці або за давньою традицією, а на особистих якостях лідера. Це здатність переконувати оточення, захоплювати їх своїми ідеями і вести за собою навіть дискомфорту зону. Завдяки цій здібності харизматика сприймають як виняткову особистість, яка має неповторні здібності і сили, як особу, гідну ролі лідера

Харизма - це відображене світло або ефект, який людина може створювати в певних групах та цільових аудиторіях. Це думка, яка створюється про неї в оточенні; те, як інші реагують на її слова, вчинки і жести.

Американський соціальний психолог В. Шутц вважав, що у кожної людини є три міжособистісні головні потреби, а саме:

- залучення до життя групи, відчуття себе її частиною;
- відчуття контролю, здатність чинити вплив на інших членів групи;
- відчуття довіри, близькі взаємини між співучасниками групи.

Лідер - це людина, яка може задовольняти ці потреби підлеглих і стежити за тим, щоб вони не послаблювали увагу людей від основної мети. Лідер - це контактна крапка групи з реальністю, і харизма лідера виникає саме в цій крапці. Орієнтуючись на ці потреби, осмислюючи їх, можна керувати своїм впливом. Ті, кого ведуть, мають не просто йти, а йти з радістю, нахненням.

Чи може кожен з нас «стати» харизматичним лідером? Відповідь дуже проста: так. Тому що вроджена харизма, як дар долі або спадковості - це міф. Він є вигідним для людей, які мають владу, оскільки міф про вроджену харизму здатний переконати «підлеглих» у винятковості лідерів. Він може бути вигідним людям, які від народження мають особливі

таланти чи здібності до лідерства та харизми, тому остерігаються конкуренції. Але лідери не особлива раса і не особливий підвид людей.

Д. Карнегі зауважував: «Головне для оратора - його індивідуальність, бережіть її і плекайте». Оратор має піклуватися про свій імідж, про свою харизму, як це роблять політики або журналісти, актори. В оратора слухачі прагнуть побачити, перш за все, індивідуальність, несхожість на інші, особистість, зрозуміти, чим він різниця від інших, яку позицію він займає і чи можна йому довіряти. Також, будь-яка аудиторія бачить і запам'ятовує особистість оратора спрощено, спростовуючи її під якісь стереотипи, уявлення або ролі такі як: безнадійний теоретик, чистий практик, мораліст, бюрократ або чиновник, веселун тощо.

Необхідно дбати про власний імідж, щоб Вас сприймали саме таким, яким Ви хочете себе бачити. Всі видатні оратори мали індивідуальність, харизму яскраво, непересічної людини, тому їх і слухали.

Ознаки харизми в людині: вміння спілкуватися; запам'ятовується зовнішність; сильний характер; гарні риторичні здібності; вміння гідно і впевнено триматися; професійні навички.

Уміння спілкуватися - на першому місці, оскільки без цього неможливо скористатися іншими.

Список використаних джерел

1. Адамович А.Є., Шлеїна Л.І. Посібник-практикум з дисципліни «Основи ораторського мистецтва». Мелітополь: ФО-П Однорог Т. В., 2021. 93 с. URL: <http://www.tsatu.edu.ua/shn/navchannja/posibnyky/>

2. Из чего состоит харизма - Режим доступа: URL: <https://lifehacker.ru/harizma/>

3. Энкельман Николаус Б. Харизма. Личностные качества как средство достижения успеха в профессиональной и личной жизни / Пер. с нем. «Интерэксперт», 2000. - 272 с.

Науковий керівник: Шлеїна Л.І., доктор філософії з пед.н., старший викладач кафедри суспільно-гуманітарних наук, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного.

СОЦІАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВА УМОВА ОСОБИСТІСНОГО ТА ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ

Савельєва Н.В., savelyeva2003@ukr.net

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Сучасне суспільство актуалізувало потребу у творчій та активній особистості, здатній до саморозвитку та самореалізації. Сучасна людина має бути вмотивованою на досягнення певних вершин у розвитку як свого професіоналізму, так і успішності в цілому. Проте, варто зазначити, що у сучасній професійній освіті зберігається традиційна технологічна парадигма підготовки майбутніх фахівців, які є недостатньо готовими до професійного зростання та самореалізації.

Реалізація компетентнісного підходу у професійній підготовці є однією з відповідей системи освіти на запит часу, що підтверджується державними освітніми стандартами. Значним і необхідним у професійній підготовці сьогодні стає формування у майбутнього фахівця як професійних, так і соціальних компетенцій, що демонструють готовність і здатність взаємодіяти у різних життєвих сферах, уможливаючи особистісну самореалізацію у суспільстві та досягнення успіху в професійній діяльності.

У сучасній науковій думці поки відсутнє єдине визначення феномену «соціальна компетентність», її структура, механізми та умови цілеспрямованого розвитку в освітньому просторі. Проте, на думку науковців, всі компетентності є соціальними, оскільки вони формуються у соціумі, а структуру соціальної компетентності складає сукупність соціальних компетентностей в основних сферах діяльності, що реалізуються через знання, уміння та